

Transcriptie Simona Sander 8 augustus 2019

00:00:05

Interviewer: Het is vandaag 8 augustus 2019. Ik zit hier met mijn mevrouw Simona Sander in Egmond aan Zee. We gaan het onder andere hebben over haar werkzaamheden als plotter bij Korps Luchtwacht Dienst. Zoals ik al aangaf kan het zijn dat er wat herhalingen vallen of dat ik dingen vraag waar u al eerder wat over hebt verteld, maar voelt u zich vrij om te vertellen en als u vragen heeft dan hoor ik het wel.

00:00:36

Interviewer: Kunt u mij misschien eerst vertellen wanneer u bij de KLD bent gegaan?

00:00:44

Simona Sander: Dat moet eind jaren zestig zijn geweest, maar precies weet ik het echt niet meer.

00:00:48

Interviewer: Weet u hoe lang dat ongeveer was?

00:00:52

Simona Sander: Na anderhalf á twee jaar werd de KLD opgeheven.

00:00:55

Interviewer: Dat is 1968 dus u zat nog bij de KLD toen het opgeheven werd?

00:01:00

Simona Sander: Ik zat daar als vrijwilligster, was geen vaste baan.

00:01:06

Interviewer: Kunt u mij vertellen waarom u bij de KLD ging?

00:01:10

Simona Sander: Gewoon als hobby. Wilde wat doen naast mijn werk.

00:01:16

Interviewer: En hoe had u gehoord van de KLD?

00:01:19

Simona Sander: Ik werkte bij de Hoogovens. We gingen met een bus van hier naar de Hoogovens toe om te werken. Daar zat ook een meisje die werkte al bij de KLD. Die zei: "dat is leuk voor jou, kom een keer mee."

00:01:30

Interviewer: Had u ook het idee dat het heel spannend was?

00:01:37

Simona Sander: Het was alleen spannend als er een NAVO-oefening was, verder niet.

00:01:46

Interviewer: Bij welke luchtvaartcentrum heeft u gediend? Boezemsingel?

00:01:48

Simona Sander: Alkmaar. Ik geloof aan de Overdie. De Friese brug over en dan rechtsaf, maar hoe heet dat weet ik niet meer.

00:02:03

Interviewer: Ik zag ergens ook Schermereiland staan?

00:02:06

Simona Sander: Dat kan ook wel!

00:02:18

Simona Sander: Maar als je hiervandaan de Friese Brug over gaat, moest je rechtsaf. In de binnenstad van Alkmaar.

00:02:35

Interviewer: Kunt u mij iets meer vertellen over wat u daar deed? Wat uw functie was?

00:02:39

Simona Sander: Ik was plotter. We kregen van de torens (wachttorens) de gegevens door van een vliegtuig en die moest je op een groot bord neerzetten. Elke plotter had haar eigen toren. Allemaal torens door heel Noord- Holland. Ik zat bij Amsterdam. Ik zat altijd bij Alkmaar op de oefenavonden.

00:03:21

Simona Sander: Ik weet niet meer waar de toren in Amsterdam stond. Die in Egmond weet ik wel, maar nu is die ook afgebroken. Ja maar, Amsterdam, geen flauw idee.

00:03:42

Interviewer: Kunt u mij omschrijven hoe zo'n dag aan de Boezemsingel eruit zag?

00:03:48

Simona Sander: Als ik daar kwam, ik kwam rechtstreeks vanaf mijn werk, dan hadden ze warm eten voor me. Het was lekker. Dan ging je aan tafel zitten en dan stegen de vliegtuigen op van Valkenburg in Zuid-Holland of van Den Helder. Die moesten rondjes vliegen. De jongens op die torens moesten doorgeven hoe hoog ze vlogen, wat voor vliegtuig het was en welke snelheid. Dat moest je middels kleine vliegtuigjes op het plotbord zetten. Dat waren echt miniatuurvliegtuigen. Een paar centimeter groot. De kleur gaf aan hoe hoog ze vlogen. Dat onderscheid weet ik niet meer. Degene die boven zaten in de ruimte, die het uit moesten tekenen, konden zien hoe hoog ze zaten.

00:04:44

Simona Sander: Het was een open kuil zal ik maar zeggen. Boven op de galerij zaten de tekenaars en die gingen precies vanaf iedere toren het vliegtuig dat langs ging een lijntje trekken.

00:05:01

Interviewer: Kunt u mij zeggen met hoeveel plotters u daar dan bezig was?

00:05:13

Simona Sander: Dat weet ik eigenlijk niet meer. We zaten rond de grote tafel. Niet met maar twee of zo, wel meerdere mensen.

00:05:29

Interviewer: Kunt u mij vertellen wie er nog meer aanwezig waren in de ruimte?

00:05:32

Simona Sander: Ja, daar waren diegene die op de galerij boven zaten te tekenen. En dan had je nog de officier, die toezicht hield.

00:05:45

Interviewer: In het artikel heeft u gehad over een keuring?

00:05:48

Simona Sander: Ja, we werden officieel gekeurd door de luchtmacht. Helemaal in Leeuwarden. We werden met een stel opgehaald in Alkmaar en werden we naar Leeuwarden gebracht. Daar werden we officieel gekeurd.

00:06:02

Interviewer: Hoe zag zo'n keuring er uit? Wat moest u doen?

00:06:19

Simona Sander: Zal wel bloeddruk, gewicht en lengte enzo allemaal meten. Was een fysieke keuring. Je werd helemaal gescreend. Ook of je mogelijke communistische sympathieën had. Ze zijn bij de dominee langs geweest en bij vrienden en kennissen van mezelf en bij een vriendin in Rotterdam. Was de binnenlandse veiligheidsdienst. Werd helemaal gescreend. Er was een mevrouw die was wel in vaste dienst, dat schiet me nou te binnen, maar wilde een keer op vakantie naar Rusland en moest dat officieel aanvragen. Zij werkte gewoon bij de luchtmacht, die werkte als LUVA. Wij waren vrijwilligers.

00:07:16

Interviewer: Kunt u mij iets meer vertellen over de relatie met de andere plotters?

00:07:24

Simona Sander: Het was gewoon gezellig. Weet niet meer of ze allemaal van mijn leeftijd waren. Daar lette ik niet zo op. Maar het was een goede verstandhouding met iedereen. Alleen als er dan een NAVO oefening was, dan ging alles precies volgens de regels. Dan was het "ja meneer en nee meneer."

00:07:48

Interviewer: U had gewoon oefeningen intern. Maar de NAVO kwam af en toe ook langs? En kunt u me vertellen hoe vaak de gewone oefeningen plaatsvonden?

00:07:59

Simona Sander: De gewone oefeningen waren iedere week. Voor de NAVO, ik weet het niet meer, maar dat was af en toe. Een keer in het kwartaal ofzo. Maar het gebouw ging dan ook op slot als de oefeningen erg lang duurden. Je kon niet weg, je kon niet naar huis je moest blijven. Maar het viel altijd allemaal wel mee hoor.

00:08:22

Simona Sander: Naast de gewone training was er af en toe wel een lezing over de vliegtuigen enzo, maar dat was meer voor de mannen van de torens. Daar waren wij dan ook bij als je dat wilde. Dat was altijd interessant. Ze moesten weten wat voor vliegtuigen allemaal vlogen natuurlijk. Wij moesten alleen luisteren naar wat ze zeiden en op de plottafel uitzetten.

00:08:58

Interviewer: Kunt u mij iets meer vertellen over waar zij lessen over kregen?

00:09:04

Simona Sander: Soort vliegtuigen en hoe hoog ze vlogen.

00:09:16

Interviewer: Waar vonden die lessen plaats?

00:09:17

Simona Sander: Ook in dat gebouw in Alkmaar.

00:09:25

Interviewer: En hoe lang duurde die lessen?

00:09:28

Simona Sander: Dat was altijd in de avonduren want iedereen werkte natuurlijk. Vaak met dia's en film erbij. Ze kregen dus theorielessen voor vliegtuigherkenning.

00:09:54

Interviewer: Waren er ook metalen modellen van de vliegtuigen?

00:10:03

Simona Sander: Misschien wel bij de mannen, maar dat heb ik niet gezien. De toren hier in Egmond is afgebroken, maar de plek is er nog. Je moet een heleboel trappen op want het is heel hoog. Maar als je door de duinen richting Egmond binnen gaat, heb je aan het eind een parkeerterrein, voordat je echt de duinen ingaat, en daar kan je een trap omhoog. Helemaal bovenaan stond de toren.

00:11:18

Interviewer: En is er nog iets van een fundering terug te vinden?

00:11:21

Simona Sander: Dat weet ik niet, ik ben er zo lang niet geweest.

00:11:31

Interviewer: Had u zelf als plotter ook theorielessen?

00:11:48

Simona Sander: Nee, eigenlijk niet. Het was alleen die wekelijkse training en naar die mannen luisteren. Dan was het voor ons wel leuk om hun lessen bij te wonen.

00:11:57

Interviewer: Kunt u eens vertellen hoe dat precies in zijn werk ging zo'n training? Jullie gingen daar rondom de tafel zitten en hoe begonnen jullie?

00:12:04

Simona Sander: Wij kregen een instructie "jij hebt die toren en jij hebt die andere toren". Je had je vliegtuigjes en er werd meegeluisterd naar wat er tegen mij werd gezegd en of je het dan goed deed natuurlijk. Daar ging het om. Iedereen werd verwezen naar een luchtwachtoren en ik had de toren bij Amsterdam. Die jongens moesten om te oefenen alles melden wat er voorbij kwam. Ook een DC 10 (passagiersvliegtuig) of wat dan ook. Dat had

niks met die oefening te maken. Maar dan werd er vanaf de galerij gezegd "mevrouw, u plot niet". "Dat klopt, dat hoeft niet, want het is een DC 10." De jongens moesten goed oefenen in melden, dus deden ze ook de burgerluchtvaart. De mensen op de toren kende ik niet omdat ze te ver weg waren. Je had één plotter per één toren. Het kon wel eens per week wisselen wie welke toren had. Geen idee hoeveel toren er in Noord-Holland zaten.

00:13:39

Interviewer: Er waren dus niet zoveel plotters aanwezig dat iedereen één toren in Noord-Holland onder zijn hoede had?

00:13:45

Simona Sander: Ik denk het wel. Die vliegtuigen vlogen niet voor niks natuurlijk over heel Noord-Holland. Dus als er 10 torens zijn geweest, zullen er ook 10 plotters zijn geweest.

00:13:59

Interviewer: Weet u hoe lang zo'n oefening duurde?

00:14:09

Simona Sander: Was ook 's avonds na het werk. Dan vlogen ze een rondje van een of twee uur.

00:14:19

Interviewer: Iedereen kwam wel opdagen voor zo'n toets?

00:14:27

Simona Sander: Dat hield ik niet bij natuurlijk, dat weet ik niet. Ik vond het zelf wel leuk om te doen. Eén keer in de maand hadden we sport. Dan gingen we naar vliegveld de Kooy bij Den Helder. Je had daar een luchtmachtofficier, een sportinstructeur, en kreeg van alles in de gymzaal. Was een keer mooi weer, dat vergeet ik nooit, waren er ook jongens op vliegveld De Kooy. We gingen buiten handballen, dus het veld op, de jongens tegen de meiden. Ik kon niet handballen, maar een stel die konden dat wel goed. Nog nooit zo gelachen die avond, alles mocht. Geen regels. We hadden ook wel eens een trainingsavond gewoon binnen. Moesten we serieus zijn, want kregen we controle. Dan deden we alles serieus. Andere keren was het wel hard werken, maar dan mocht er meer gelachen worden en een grapje.

00:15:49

Interviewer: In het artikel heeft u het ook over als er geoefend werd met de NAVO dat u toen ook in uniform aanwezig moest zijn. Maar andere keren niet?

00:15:59

Simona Sander: Nee, dan waren we in burgerkleding. Mijn uniform was net klaar en toen werd KLD opgeheven. Het was maatwerk, dus het duurde even. Nooit in uniform gewerkt.

00:16:13

Interviewer: Deden jullie naast sporten ook andere dingen?

00:16:19

Simona Sander: Nee, weet niet of er een vereniging is geweest, daar weet ik niks van. We hadden allemaal ons werk overdag.

00:16:41

Interviewer: Kunt u mij iets meer vertellen over hoe de relatie was met de marinebasis?

00:16:47

Simona Sander: Wij kwamen er alleen om te sporten op het complex. Misschien door de officieren wel, maar wij niet. Wij waren maar heel gewoontjes.

00:17:27

Interviewer: De luchtwachters van de torens kwamen voor cursussen naar jullie toe. Waren er verder ook nog een andere activiteiten samen? Avondjes gezelligheid?

00:17:46

Simona Sander: Nee, helemaal niet. Het was zakelijk contact. Ik woonde toen ook al in Egmond. Ik ben hier geboren, maar tussendoor nog wel nergens anders. Ik ging op en neer van Egmond. Hoogovens had zijn eigen vervoersdienst met bussen. Dan moest ik naar Alkmaar toe en had ik toestemming om op dinsdagavond met de bus mee te gaan naar Alkmaar en ging ik niet eerst naar Egmond. Dat was ook goed geregeld. En zorgde ze in Alkmaar dat er warm eten voor me was.

00:18:43

Interviewer: Waren er voldoende plotters en luchtwachters?

00:18:45

Simona Sander: Voor zover ik weet wel. Waren veel oude BB-ers. Niet het idee dat er te weinig mensen waren. Je hoort ook niet altijd wat hogerop besproken werd.

00:19:38

Interviewer: Wat waren uw persoonlijke ervaringen met de Koude Oorlog? Had u het idee dat er heel veel angst was of spanningen?

00:19:45

Simona Sander: Ik heb me daar helemaal niet mee bezig gehouden. Zou best kunnen dat ik de Wenken heb ontvangen. Dat weet ik niet meer. Het enige dat serieus was, was dat ik helemaal gescreend werd. Daardoor wist je dat het wel een serieuze zaak was, maar verder we hebben er nooit bij stilgestaan. Ook niet in de omgeving dat er wat spanningen waren.

00:20:43

Interviewer: Heeft u zelf dan ook nog een diploma behaald bij de KLD?

00:20:47

Simona Sander: Nee. Je kreeg geen diploma voor plotter.

00:21:10

Interviewer: Kunt u misschien nog andere bijzondere dingen bedenken? Dat dat er iets grappigs is voorgevallen tijdens de training of sporten?

00:21:19

Simona Sander: Was wel lachen met de jongens daar, maar verder niet. Je ging op dinsdagavond daarheen voor een trainingsavond. Je pakte de bus en ging naar huis. Je trainde tot een uur of tien. Vanaf 7 uur. Was wel een paar uur. Sporten zal ook wel zo iets geweest zijn. Vond het altijd wel leuk sporten. Je werd goed getraind, wel leuk hoor. Je was een jaar of twintig. De mannen van de luchtmacht van het vliegveld De Kooy deden zelf dan mee. De mannen van de luchtwachtstorens heb ik nooit daar gezien. Misschien deden ze daar ook wel trainingen, maar misschien op een andere avond.

00:22:43

Interviewer: Tijdens een trainingsavond kwam er een melding binnen, bijvoorbeeld van de toren Amsterdam. Jij gaf het dan aan op het plotbord en de schrijvers/tekenaars (?) namen het dan weer over. Wat werd er dan daarna mee gedaan?

00:23:10

Simona Sander: Ik denk dat daarna de oefening mee werd geëvalueerd. Klopt het met wat we hebben opgetekend met hoe de vliegtuigen hebben gevlogen. Wij kregen naderhand zelf geen evaluatie. Als het tijdens de oefening niet goed ging, dan grepen ze op dat moment in. Want ze luisterden mee natuurlijk.

00:23:56

Simona Sander: De vliegtuigen, 1 of 2, vlogen bepaalde routes. Op een gegeven moment waren ze van jouw toren weg en dan kreeg je buurvrouw weer meldingen, was het de volgende toren. Vanaf de galerij konden ze dat goed zien en moesten dat op papier zetten.

00:24:36

Interviewer: Ik heb wel ergens een foto van een ruimte.

00:25:00

Simona Sander: Het was een grote ronde tafel als ik het me goed herinner. Dat bedoel ik met die galerij, daarboven zaten ze mee te luisteren. Ruimte is vergelijkbaar met een klaslokaal. Volgens mij werd er bij ons naast de tafel niet ook nog op een bord geschreven. Tafel met witte ondergrond en verschillende kleuren vliegtuigjes.

00:25:57

Interviewer: Hier ziet u ook wat afbeeldingen van de vliegtuigen.

00:25:59

Simona Sander: Die gebruikten we niet, die waren meer voor de mannen. Het was dus echt wel duidelijk mannen op de luchtwachtstoren en vrouwen de plotters. Hierboven zaten dan de officieren die meeluisterden. Daar zat een vrouw bij die op vakantie wilde naar Moskou.

00:27:02

Interviewer: Dit is een foto van 15 jaar KLD 1952-1957 dus misschien voor uw tijd?

00:27:38

Simona Sander: Ik ben van 1967-1968. Denk dat het net voor mijn tijd is geweest. Zegt me niks.

00:28:01

Interviewer: Foto van wat mensen ter ere van het 15 jarige bestaan van de KLD.

00:28:08

Simona Sander: Ik herken helemaal geen gezichten.

00:28:22

Interviewer: Dit is het gebouw, klopt dat?

00:28:25

Simona Sander: Dat kan wel eens een Bloemsingel 2 zijn. We zaten daarboven geloof ik.

Volgens mij zat in het hele gebouw KLD. Zou niet meer weten of er wel eens iets met Kerst werd gedaan of met de feestdagen.

00:29:24

Interviewer: Heeft u zelf nog beeldmateriaal?

00:29:26

Simona Sander: Nee, helemaal niet.

00:29:40

Interviewer: Kwam u wel eens zelf bij de luchtwachttorens?

00:29:43

Simona Sander: Nee, ik wist waar ze stonden natuurlijk.

00:30:15

Interviewer: Heb hier een lijst van staf Zeist. Hadden jullie daar contact mee?

00:30:26

Simona Sander: Dat zegt me helemaal niets. Kende alleen wat mensen van Alkmaar en iemand die altijd voor mijn eten zorgde. En daar was een mevrouw met wie ik toen mee naar Amsterdam ben geweest. We hadden ook te maken met die screening, maar waarom het in Amsterdam was, weet ik ook niet meer.

00:31:20

Interviewer: Hadden jullie ook contact met Leeuwarden of Groningen?

00:31:26

Simona Sander: Alleen Leeuwarden voor de keuring, fysieke keuring.

00:31:29

Interviewer: Was er bij de KLD iets van een bunker aanwezig?

00:32:35

Simona Sander: Heb geen flauw idee.

00:32:43

Interviewer: Ik begrijp dat u als plotter één keer in de week oefeningen kreeg. En één keer in de maand sporten. U moest een screening doen van tevoren. Maar er waren geen verdere andere activiteiten die jullie deden. Het contact onderling met de andere plotters was alleen op de avonden zelf en dat was gezellig. Maar niet dat u daarnaast nog andere dingen samen deed?

00:33:13

Simona Sander: Nee, behalve die ene dame van de Hoogovens.

00:33:54

Interviewer: Had je ook contact met de Luva's?

00:33:58

Interviewer: De LUVA's waren in echt dienst. Die ene mevrouw waar ik toen naar Amsterdam moest. Die kreeg soldij. Ik kreeg geen vergoeding, maar wel elke week warm

eten. Wel leuk, ze maakten wel eens een blik open van het één of ander, nog van een noodrantsoen ofzo. Het krentenbrood was altijd wel lekker, zat in een ronde trommel. De noodrantsoenen moesten ook op.

00:36:17

Interviewer: Kunt u nog zeggen wat de reden was dat de KLD ging stoppen? En hoe werd dat werd medegedeeld?

00:36:28

Simona Sander: Een van de redenen zijn natuurlijk de vliegtuigen gingen veel te snel. Als je ze zag, dan waren ze al voorbij. Dan heeft zo'n uitkijkpost geen zin meer. De radar werd ook allemaal veel beter. Het was gewoon niet meer praktisch.

00:37:08

Interviewer: Kreeg u nog iets van EHBO cursus?

00:37:17

Simona Sander: Ja, dat klopt. We kregen cursussen.

00:37:34

Interviewer: Heeft u nog een oorkonde of een papiertje dat u de screening heeft volbracht?

00:37:42

Simona Sander: Nee, ik ben wel eens op zoek geweest naar mijn papiertje waar mijn bloedgroep op staat met mijn leger (?) nummer. Kan dat nergens meer vinden.

00:37:50

Simona Sander: Nooit voor werk naar de luchtwachttorens geweest. Wel voor vrije tijd.

00:40:30

Simona Sander: Maar we hadden nooit contact met anderen commandocentra. Dat zal in de leiding wel zo geweest zijn maar wij niet als eenvoudige plotters. Het was wel belangrijk wat je deed, maar de beslissingen werd een niveau hoger genomen.

00:41:21

Simona Sander: Ton Kager zat ook op de toren hier in Egmond. Van de BB in ieder geval. Meneer de Groot zat er ook bij. Misschien wel weer een andere periode. Een heleboel die terechtwamen bij die torentjes waren vaak afgekeurd voor gewone militaire dienst en moesten ze naar de BB toe (bescherming bevolking) als vervangende dienstplicht.

00:45:05

Interviewer: Dan wil ik u nog vragen of wij toestemming hebben om met uw naam en wat u heeft gegeven informatie te behouden voor een artikel?

00:45:22

Simona Sander: Ja hoor.

00:45:22

Interviewer: We laten het altijd nog wel even zien. Uiteindelijk kunt u ook nog even meelesen als u dat leuk vindt. Hartstikke mooi. En dan weer erg bedanken voor het gesprek.